

FØROYAR Í DAG

Ritstjórar: W. HEINESEN og HEDIN BRÚ

Politikkur ella mannajakstran.

Politikkur er altíð eitt spæl um makt. Men í einum demokratiskum samfelag fer hetta spælið altíð fram fyrri opnum durum. Ikki er hetta spælið altíð hitt vakrasta. Men tað fylgir tó altíð vissum høvuðstreytum, og eingin einsarur kann koma og kollvelta spælið — so leingi sum samfelagið er demokratiskt.

Tann fyrsta høvuðstreitin í hesum spæli er tann, at *fólksins fleirtal* hevur rætt til at ráða. Fleirtalið er kanska ikki altíð samansett av fólksins bestu monnum. Men tað demokratiska samfelagið er so visliga skipað, at sjálvt um fleirtalið situr við mesta partinum av ráðnum, missir minni talið als ikki sína ávirkan, men hevur líkindir sum *opposition*.

Vit her heima eiga at vera takksom fyrri at vit liva undir eini soverðnari demokratiskari skipan íð ikki beinanvegin er fullbúgvinn í einum og øllum, men sum tó er soleiðis háttað, at hóast tú tapur á vali, verður tú hvørki hongdur ella settur í koncentrations-leir.

Tað demokratiska stýrslagið, vit liva undir, er ein av teimum mongu góðu arvalutum, vit hava fingið frá okkara nordurlendsku frændafólkum. Vit eiga at verja henda virðismikla arv og av allari meg royna at gera okkum før fyrri at nýta hann.

»Føroyar í dag« hevur líka síðani byrjan víst sín tókka til ta demokratisku skipanina. Men har aftrat hava vit (í allari blúgvheit og eftir førumuni) roynt at vísa á, at einki samfelag í longdini orkar at halda eini soverðnari skipan uppi uttan stríð og strev. Tað liggur soleiðis fyrri, at ein

hver í einum soverðnum samfelagið hevur rætt til bæði alment og »privat« at mæna á rætt sum honum lystir. Tað ræður tí um at nýta vit og skil og hugsa um síni orð, fyrri at alt ikki skal verða bert orðabrásk og kegl.

Eitt demokratiskt samfelag, ið ið ikki hevur eitt tryggt *mentunarstæði*, verður aldri annað enn eitt vánaligt demokratiskt samfelag. Vit hava eftir førumuni roynt at vísa hvussu eitt soverðið mentunarstæði hevði kunnað verið byggt upp her heima á føroysk tjóðskaparligum botni, soleiðis at tað nationala her hjá okkum kundi verið nakað meir enn bert fegur orð. Vit hava víst á hvussu hásiðnað teir menn sóðu sum í Føroyingafelagstíðini settu sær fyrri at mynda eitt verunligt føroyskt mentunargrundarlag, og hartil víst á tann stóra skaða, ið hendi tá ið mannajagstringar politikkurin seinri festi rót í tí føroyska fólkunum og sum nykurin royndi at draga alt niður í eitt óhugnaligt bládypi av hatri og smásinni. Vit hava eisini so gott vit dugdu varðað ímóti tí lyndi, ið hesi seinni árinu hevur verið til at vevja socialan og nationalan politikk saman í ein vavgreyt, soleiðis at ein vissur stættur her heima beinanvegin hevur roynt at taka patent at vera nationalt føroyskur. Og síðani hava vit gjørt okkara besta at eftirlýsa føroyskt sinni og fólkalyndi, soleiðis sum tað myndar seg í okkara søgu og í okkara siðmenning — ella siðmenningatroti.

Kanska hetta er miseydnast fyrri okkum; men vit hava tó gjørt okkum ómak og roynt at hugsa

áðrenn vit hava skrivað, og vit ætla at halda áfram, í vón um at kanska okkurt lítið gott kemur burtúr.

Vit eru av fullum huga visir í, at Føroya fólks framtíð verður ógvuliga dæpur, um vit ikki fyrr ella seinni læra at fata, at tann politikkur ið bert hevur mannajagstran og illtrúgv til endamál, er ein vannlukka fyrri fólkíð. Vit kunnu ikki spilla okkara tíð við at ósemjast um smáting og persónlig sínaámillummál. At gamlir trænaðir politikkarir ikki eru at flætta við, er á fat; ilt er at fáa gamlan hund uppi at sita. Nógv verri er tað, tá ið ungir menn av øllum alvi leggja seg á taki og elta í sporunum hjá hesum gomlu kælunum, í staðin fyrri at royna at rudda nýggjar og betri gøtur.

Soleiðis er tað tverri. Les »Dimmalætting«! ella les síðsta nummar av »Tímanum«! Sum tækk fyrri at »Fær. í dag« eftirlýsir einum verunliga friskum og berandi sjálvstýrisgrundarlag, róp-ar hetta margháttliga blaðið okkum — sambandsmenn!

Ja, hvi ikki. Soleiðis hevur føroyskt politiskt andsliv nú verið í skjótt háltv hundrað ár, til óbót-aligan skaða fyrri land og fólk. Tað hevur verið eitt einasta stórt skeldari, ið nærmast kann lýsast í hesum orðaskifti:

- Sambandsrotta!
- Sjálvstýrisundur!
- Sambandneyt!
- Sjálvstýrisross!
- Sambandskelling!
- Sjálvstýristrell!

Og so framvegis. Væl gagnist øllum teimum, ið alsamt troysta sær hetta. Vit fyrri okkara part tíma ikki at taka undir. Men vit kenna tað sum okkara mentunar-

ligu skyldur at gera hetta til látur. Tann tíðin, vit liva í, er ov álvarsom og avgerandi til at vit Føroyingar skulu víta okkum okkurt betri at takast við enn at lýða á hesa útsjaggaðu grammfonplátuna, sum vit skuldu trúð. *Ludvig Holberg* kendi hina ferðina, hann skrivaði ta vøkru vísuna:

Um summarid kvødur starin so kátt —
petcheia!
Fjandin taki Nillu og taki hana brátt —
polemeia!
Eg gekk mær út í grønna lund —
petcheia!
Deknin hann nevni eg bartrog og hund —
polemeia!
Og kenna tit Grana, mín fullgóða hest —
petcheia!
Deknin hann nevni eg skendargest —
polemeia! o. s. fr.

Um tað er annað enn lóttir, at »Tímin« byggir sínar stórfirnu politisku greinir á »ein vátan, ið grundar seg á kaldar taluppstillingar, ið greidligari enn nøkur orð kunnu vísa, at veljararnir (!) kunnu hava fult treysti til, at føroyingar kunna bera sitt sjálvstýri« — ja, kom so í Harrans navn fram við hesum ísakeldu tølum, annars endar tað bara við at tey bráðna millum hendurnar áðrenn nakar fær tey at siggja!

Tað verður gott fyrri allar partar at fáa gongd á eitt verunligt mentunar-orðaskifti um hvussu okkara framtíð skal skipast — figgjargliga, mentunarliga, tjóðskaparliga. Tað er einki, vit í lótu treingja meira harðliga til.

Latíð okkum siggja hesa figgjargligu uppstillingina av turrum tølum og fakta. Latíð okkum siggja, um hon kann tæna okkara føroyska samfelagið?

Føroya Vanlukkutrygging G/s

Kontorerne vil Mandag den 28. Juni 1943 være flyttet til Direktør Jens av Reynis Ejendom »í Gongini« (»Kristinarstova«).

Almennur fólkafundur

í skúlagarðinum 1. juli kl. 8 á kvøldi.

Øll eru væl komn.

Suðurstreymoyar Javnaðarfelag

heldur fund í Avhaldshúsinum mánakvøldið tann 28. juni 1943 kl. 8¹/₂.

NEVNDIN.

Drongur.

Ein fittur drongur kann fáa pláss á

»Smirli«

Blanka er besta blankingarevni.